

Valsts kanceleja

Piektais nacionālais atvērtās pārvaldības rīcības plāns 2022. - 2025. gadam

Atklāšanas sanāksme

Inese Kuške un Zane Legzdiņa-Joja, Valsts pārvaldes politikas departaments
2022. gada 28. februāris

Valsts kanceleja

Plāns – daļa no Latvijas dalības Atvērtās pārvaldības partnerībā

OGP vadītāja Sanjay Pradah tikšanās ar Ministru prezidentu Krišjāni Kariņu 2019. gada 4. decembrī

Open
Government
Partnership

Valsts kanceleja

Atvērtās pārvaldības 2022. – 2025. gada mērķi un darbības virzieni

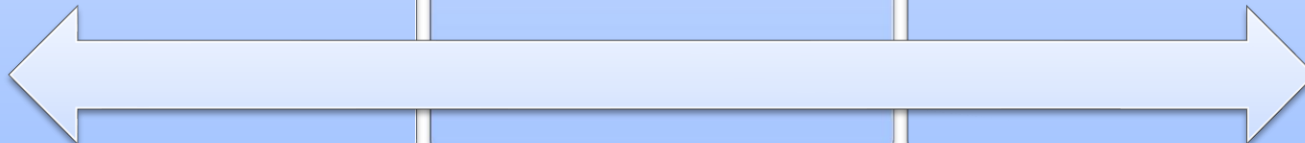
Jēgpilna un efektīva
sabiedrības
līdzdalība izsvērtu
un kvalitatīvu
lēmumu izstrādē

Valsts institūciju
darba sabiedrības
interesēs
atklātība un
caurskatāmība

Pašvaldību
atvērtība un
iedzīvotāju
iespējas iesaistīties
savas pašvaldības
darbā

Valsts kanceleja

Iedzīvotāju idejas

Koprades platformā atvertalatvija.manabalss.lv
apkopotās
104 iedzīvotāju idejas
kalpoja par pamatu plāna izstrādei

Valsts kanceleja

Atvērtā pārvaldība – ceļā uz uzticēšanos

- ❑ Plānā iekļautie pasākumi ilgtermiņā var **veicināt uzticēšanos valsts pārvaldes institūcijām**
- ❑ Šie pasākumi var sniegt pienesumu NAP2027 stratēģiskā mērķa – **sociālā uzticēšanās** – sasniegšanā, kas ietver arī lielāku dažādu sabiedrības grupu savstarpējo uzticēšanos
- ❑ Atklāti un saprotami lēmumi un sabiedrības līdzdalība ir **stimuli**, lai sabiedrība uzticētos valsts pārvaldībai un **lēmumu leģitimitātei mūsdienu demokrātijā**
- ❑ OECD Uzticēšanās pētījums (*OECD Trust Survey*), kurā piedalās arī Latvija*

* <https://www.oecd.org/gov/trust-in-government.htm>

Valsts kanceleja

Galvenie izaicinājumi saistībā ar uzticēšanos

- ❑ Salīdzinājumā ar citām ES valstīm **sabiedrības uzticēšanās valsts pārvaldes institūcijām Latvijā ir diezgan zema**. Pandēmijas laiks parādīja - svarīgi uzkrāt iedzīvotāju uzticēšanās kredītu
- ❑ Eurobarometra 2021. gada pavasara dati liecina, ka tikai 28 % iedzīvotāju Latvijā tic, ka ar savu viedokli var kaut ko mainīt savā valstī, bet **71 % netic tam, ka viņu balsij ir ietekme**
- ❑ Pašreizējā situācija rāda, ka **virksne sabiedrības grupu nejūtas uzklausītas**
- ❑ Sabiedrības **attieksmi** pret valsti **veido indivīdu personīgā pieredze** – pozitīvā vai negatīvā. Nākotnē jāveicina pozitīvā pieredze, kas rada motivāciju individuālai iniciatīvai
- ❑ Lai vairotu savstarpējo uzticēšanos, visos rīcības virzienos ir pasākumi, kas ļaus **aktīvāk un plašāk iesaistīt NVO un ekspertus** publiskā sektora darbā, tostarp aktuālo jautājumu skaidrošanā sabiedrībai, palīdzot veidot sabiedrības izpratni un uzticēšanos valdības piedāvātajiem risinājumiem

Valsts kanceleja

Atvērtā valsts

Lai atvērtās pārvaldības iniciatīvas būtu efektīvas un uzlabotu iedzīvotāju uzticēšanos, šīm iniciatīvām jābūt pietiekami aptverošām no iedzīvotāju skatpunkta un jāiekļauj visa publiskā pārvalde – ne tikai Ministru kabinetam padotās **valsts pārvaldes** iestādes, bet arī **pašvaldības, neatkarīgās iestādes** un **visi** trīs valsts **varas atzari**.

*Tādējādi atvērtā pārvaldība jāattiecina uz visiem iedzīvotāju un valsts attiecību līmeņiem, pakāpeniski **virzoties uz atvērtu valsti****.

* OECD 2017. gada 14. decembra Padomes Rekomendācija par atvērtu pārvaldību <https://legalinstruments.oecd.org>

Valsts kanceleja

**1. rīcības virziens:
Jēgpilna un efektīva sabiedrības līdzdalība
izsvērtu un kvalitatīvu lēmumu izstrādē**

Valsts kanceleja

Galvenie izaicinājumi

- Jāveido **atklāts un iekļaujošs dialogs ar sabiedrību**, kurā sabalansēti dažādi viedokļi
- Valsts pārvaldei **šaurš sadarbības partneru loks**, izpratne par ieguvumiem no līdzdalības nav pietiekama
- Latvijā raksturīga **zema pilsoniskā aktivitāte** un **nepietiekama nevalstisko organizāciju darbības kapacitāte**
- Iedzīvotājiem **ir nepietiekama informācija par iespējam līdzdarboties**
- Nevalstiskais sektors un nozares pārstāvji - svarīgs publiskās pārvaldes **partneris sabiedrības informēšanā un izglītošanā**
- Publiskajā pārvaldē **vairāk jāizmanto inovatīvas un mūsdienīgas līdzdalības metodes**, lai veicinātu plašākas demokrātiskas diskusijas un dažādu pušu mijiedarbību
- Lai nemazinātu jau tā zemo sabiedrības līdzdalības līmeni, ir nepieciešams **saglabāt un uzlabot esošās līdzdalības formas**, kuras Latvijas sabiedrība šobrīd vērtē kā vēlamākās

Valsts kanceleja

1. Stiprināt sabiedrības līdzdalības ietvaru un vairot izpratni par efektīvu līdzdalības procesu

Ietvara dokuments par
sabiedrības līdzdalību
un pilsonisko dialogu,
tostarp vīzija par
līdzdalību digitālajā
vidē

Sabiedrības līdzdalības
regulējuma pilnveide

Mācību pasākumi
"Efektīva un jēgpilna
sabiedrības līdzdalība"
(Valsts administrācijas
skolā)

Līdzdalības labās
prakses pēcpusdienas

Sabiedrības līdzdalības
digitālā platforma

Valsts kanceleja

2. Popularizēt sabiedrības līdzdalības iespējas, tostarp jauniešu un NVO iesaisti

Komunikācijas
aktivitātes par
līdzdalības iespējām
valsts pārvaldē

Komunikācijas
aktivitātes par
līdzdalības iespējām
nozarēs un pašvaldībās

NVO diena

Līdzdalības budžeta
principu iedzīvināšana
skolās

Jauniešu
līdzdalības prasmes
dalībai lēmumu
pieņemšanā Latvijā
un Eiropas līmenī

Valsts kanceleja

3. Stiprināt sabiedrības pārstāvniecību un dialogu ar sabiedrību lēmumu pieņemšanas procesos ikvienā nozarē

Nozaru sadarbības partneru pārstāvniecības stiprināšana un regulāra dialoga uzturēšana

Deliberatīvo diskusiju modeļa izveide, sākotnējās diskusijas un deliberatīvo formu tālākā attīstība

Izglītojoši semināri pilsoniskajai sabiedrībai par TAP portāla izmantošanas iespējām

NVO klasifikatora izveide

Caurskatāmība un sabiedrības iesaiste Atvērto Atvērto fondu plāna un Kohēzijas politikas programmas ietvaros finansētu reformu un investīciju efektīvā veikšanā, caurskatāmā un atbildīgā uzraudzībā

Izsvērtu un kvalitatīvu lēmumu izstrādei ikvienā nozarē izmanto efektīvas un mūsdienīgas sabiedrības līdzdalības pieejas:

- plašākas sabiedrības un dažādu sabiedrības mērķgrupu uzrunāšana,
- iespēju došana pašai sabiedrībai risināt problēmas un lēmumu kopīga apspriešana, tostarp inovatīvu līdzdalības pieeju izmantošana,
- iedzīvotāju informēšana par viņu priekšlikumu īstenošanu,
- līdzdalība digitālajā vidē,
- sabiedrības līdzdalības iespēju nodrošināšana TAP portālā,
- sabiedrības proaktīva informēšana par lēmumiem un to skaidrošana, iesaistot nozares ekspertus, NVO un iestāžu komunikācijas speciālistus

Valsts kanceleja

**2. rīcības virziens:
Valsts institūciju darba sabiedrības interesēs
atklātība un caurskatāmība**

Valsts kanceleja

Galvenie izaicinājumi

- Veidot valsti, kuru ir viegli saprast un kas saziņā ar iedzīvotājiem un starp iestādēm lieto **vienkāršu un saprotamu valodu**
- Nepieciešama **aktīva un mērķtiecīga komunikācija ar iedzīvotājiem par nozarei nozīmīgiem un sabiedrības interesēm svarīgiem jautājumiem**, izmantojot mūsdienīgus informācijas nodošanas veidus
- **Trūkst komunikācijas ar iedzīvotājiem, kuri paši neseko oficiālajai informācijai**
- **Nevalstiskais sektors un nozares pārstāvji** ir svarīgs publiskās pārvaldes **partneris** sabiedrības informēšanā un izglītošanā
- Valsts iestāžu datus un radīto informāciju var izmantot jaunu produktu un pētījumu attīstībai, kā arī sabiedrībai aktuālu jautājumu risināšanā, tādēļ svarīga ir to **popularizēšana un skaidrošana, lai veicinātu to pieejamību un izmantošanu**
- Iedzīvotājiem ir aktuāla **informācija par valsts un pašvaldību budžetu un īpašumiem**, kā arī informācija, kas apliecina amatpersonu godprātību un atbildību

Valsts kanceleja

4. Valstij sazināties ar sabiedrību saprotami un cilvēcīgā valodā, skaidrot lēmumus un sarežģītas tēmas, uzsverot ieguvumus

Treniņu cikls
"Saprotama un
vienkārša valoda
valsts pārvaldē –
efektīva komunikācija
ar sabiedrību"

Metodiskie materiāli
valsts pārvaldes
efektīvākai saziņai ar
sabiedrību

Nozaru atvērtās
pārvaldības dialogi –
"Saprotami par
sarežģīto. Izproti
sabiedrības ieguvumus
un iesaisties!"

Aktīva un iekļaujoša
komunikācija ar
iedzīvotājiem un
informācijas nodošana
sabiedrībai mūsdienīgā
un saprotamā veidā

Pieklūstamības
principu un prasību
iedzīvināšana valsts
pārvaldes
komunikācijā ar
sabiedrību

Valsts kanceleja

5. Veicināt datu pieejamību un saprotamību, palielinot iedzīvotāju iespējas izmantot tos un veidot datos balstītus risinājumus

Nozaru īstenota sabiedrībai nozīmīgu datu un rīku, tostarp atvērto datu, popularizēšana un skaidrošana, veicinot to saprotamību un plašāku izmantošanu, pārnozaru analīzi un datos balstītus risinājumus

Atvērto datu izmantošanas piemēru popularizēšana un prasmju veicināšana

Sabiedrībai nozīmīgu datu pieejamība noteiktās jomās:

valsts un pašvaldību budžetu dati, ievērojot definētās budžeta jomas (anonimizēta informācija par budžeta līdzekļu izlietojumu sadalījumā pa budžeta tiem, programmām, apakšprogrammām, funkcijām un izdevumu ekonomiskajām kategorijām)

plašsaziņas līdzekļu īpašumtiesību informācijas pieejamība **sabiedrībai**

veicināta informācijas pieejamība par valstij un pašvaldībām piederošiem nekustamajiem īpašumiem

dati no valsts tiešās pārvaldes iestāžu un citu valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu (darbinieku) atlīdzības un personu uzskaites sistēmas

valsts amatpersonu deklarācijas

Valsts kanceleja

**3. rīcības virziens:
Pašvaldību atvērtība un iedzīvotāju iespējas
iesaistīties savas pašvaldības darbā**

Valsts kanceleja

Risināmie jautājumi

Ikviena pašvaldība ir aicināta īstenot pasākumus, tādējādi palīdzot sasniegt plāna mērķus un veicināt lielāku sabiedrības uzticēšanos publiskajai pārvaldei.

- **datu pieejamība, kas ļautu salīdzināt pašvaldības**, veicinot efektivitāti un līdzsvarotu attīstību
- **publiskās pārvaldes pieejamība** iedzīvotājiem arī laikā, kad publiskās pārvaldes nodarbinātie **strādā attālināti**
- **labas pārvaldības stiprināšana**
- **līdzdalības budžeta** pieejas ieviešana **visās** pašvaldībās

Valsts kanceleja

6. Veicināt atvērtību un iedzīvotāju iesaisti un līdzdalību pašvaldībās

Atvērtības standartu iedzīvināšana pašvaldībās, veicinot lielāku iedzīvotāju informētību un iesaisti, lai uzlabotu dzīvi savā pašvaldībā

Regulāras pašvaldību darbinieku pieredzes apmaiņas, t. sk. par sabiedrības līdzdalības jautājumiem

Pašvaldības iedzīvotāju līdzdalības stiprināšana ar dažādiem pasākumiem:

- līdzdalības budžets,
- aptaujas un konsultatīvi pasākumi,
- iedzīvotāju padomju izveide,
- tikšanās ar teritorijā esošajām biedrībām,
- iedzīvotāju ieteikumi par stratēģisko virzienu sasniegšanu,
- iesaistīti nomales teritoriju iedzīvotāji (biedrības),
- uzlabota informācijas pieejamība par pašvaldību budžetiem

Valsts kanceleja

Ieviešanas jautājumi

Valsts kanceleja

Finansējums plāna īstenošanai

- **pieejamais finansējums esošo** (jau piešķirto) līdzekļu ietvaros
- **Atveseļošanas fonda plāna un Kohēzijas politikas programmas ietvaros** pieejamie līdzekļi
- 2023. gadam un turpmākajiem gadiem:
 - **ikviena ministrija** var pieprasīt kā prioritāro pasākumu
 - **horizontālais prioritārais** pasākums:

Plāna īstenošanai nepieciešamais indikatīvais finansējums (digitālā platforma, inovatīvi līdzdalības pasākumi, NVO klasifikators, nozaru atvērtās pārvaldības dialogi, 2 izvērtējumi)

2023. gadam	2024. gadam	2025. gadam
90 000 euro	117 000 euro	95 000 euro

Valsts kanceleja

Kontaktpersonu noteikšana un ieviešanas uzraudzība

Valsts kanceleja vēstulē lūgs deleģēt plānā norādīto institūciju (organizāciju) **atbildīgo pārstāvi**

Aptuveni 2 tikšanās gadā par sasniegto progresu

Divas **atskaites** par plāna izpildi:

- līdz 2024. gada 1. martam – par laikposmu no 2022. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 31. decembrim,
- līdz 2026. gada 1. martam – par laikposmu no 2024. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 31. decembrim.

Valsts kanceleja

Paldies par uzmanību!

Vairāk informācijas: www.mk.gov.lv/lv/atverta-parvaldiba
www.opengovpartnership.org/members/latvia

Ar plāna pilnu versiju var iepazīties:
<https://likumi.lv/ta/id/329905-par-latvijas-piekto-nacionalo-atvertas-parvaldibas-ricibas-planu-2022-2025-gadam>

Kontakti:

Inese Kuške, Inese.Kuske@mk.gov.lv, tālr. 67082910

Zane Legzdiņa-Joja, Zane.Legzdina@mk.gov.lv, tālr. 67082949